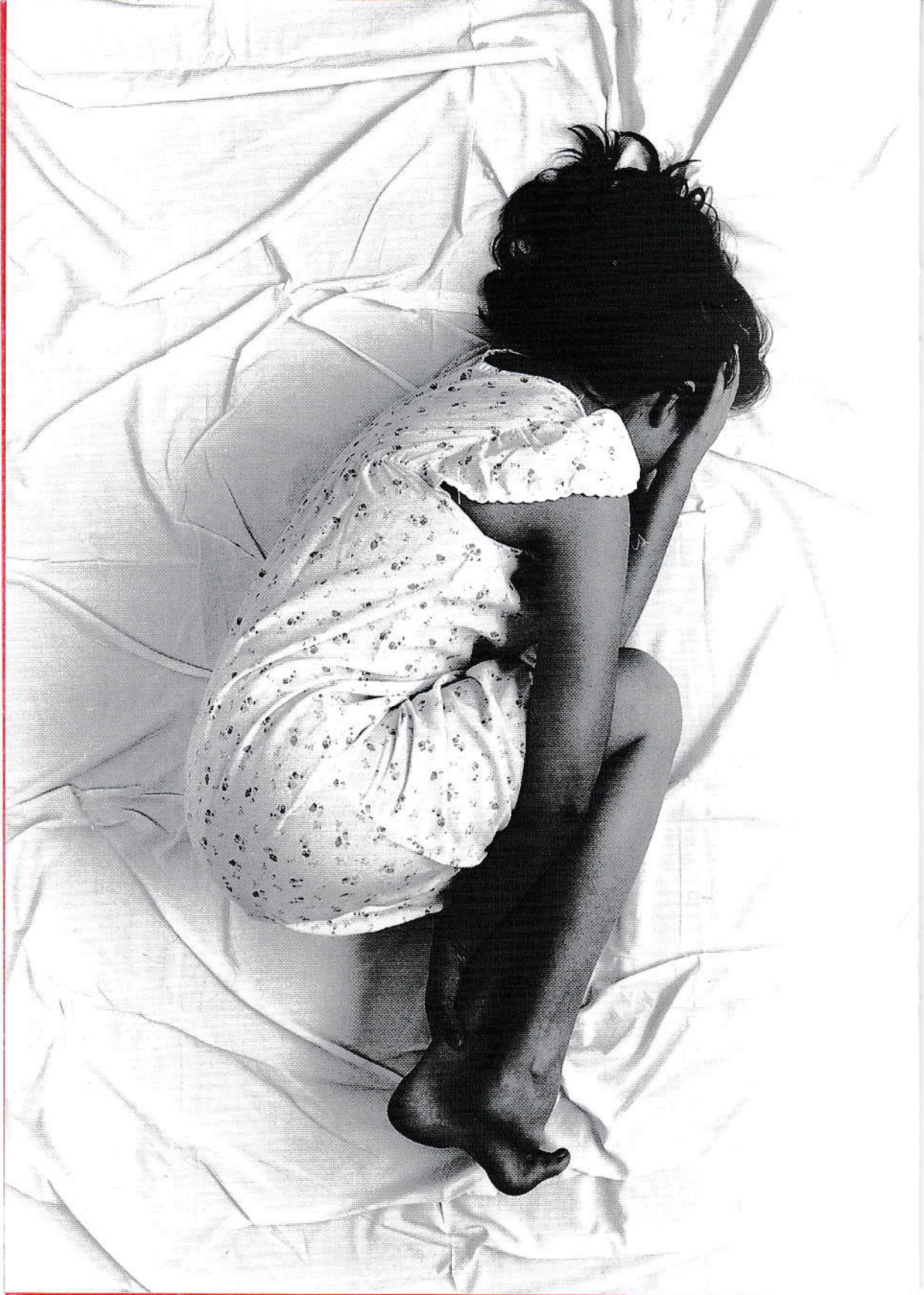

Σπάζοντας τη σιωπή

Ευρωπαϊκή εκστρατεία κατά της βίας στην οικογένεια

Σπάζοντας τη σιωπή

Γιατί χρειάζεται ευρωπαϊκή εκστρατεία;

Για πολλούς αιώνες η βία μέσα στην οικογένεια ήταν ταμπού. Κανείς δεν μιλούσε γι' αυτήν, κανείς δεν παραδεχόταν ότι υπάρχει, κανείς δεν έκανε τίποτε για να την αποτρέψει.

Ωστόσο, σήμερα, χάρη στις δραστηριότητες των οργανώσεων των γυναικών και των επακόλουθων εκστρατειών ευαισθητοποίησης του κοινού, το θέμα έχει δημοσιοποιηθεί περισσότερο, έστω και αν για πολλές οικογένειες εξακολουθεί να αποτελεί ταμπού.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαδραματίζει σημαντικό ρόλο περιλαμβάνοντας το θέμα της βίας μέσα στην οικογένεια μεταξύ των κύριων θεμάτων του πολιτικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της είναι να καλλιεργήσει τη συνεργασία και το συντονισμό των κρατών μελών, να υποστηρίξει τις ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα αυτόν, να βελτιωθούν τα στατιστικά στοιχεία και να περιοριστούν οι περιπτώσεις άσκησης βίας εις βάρος των γυναικών, να προωθήσει προληπτικά μέτρα και να εξασφαλίσει καλύτερη προστασία των θυμάτων.

1992

Τα Ηνωμένα Έθνη συμπεριλαμβάνουν τη βία στον ορισμό τους της διάκρισης λόγω φύλου

1993

Η παγκόσμια διάσκεψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα επιβεβαιώνει τα δικαιώματα των γυναικών ως θεμελιώδη δικαιώματα

Στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της βίας εις βάρος των γυναικών, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διοργάνωσε ευρωπαϊκή εκστρατεία σχετικά με τη βία μέσα στην οικογένεια, με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού υπέρ της θέσης «ουδεμία ανοχή». Η εκστρατεία απευθύνεται κυρίως στους άνδρες, αφού η ενεργός συμμετοχή τους είναι απαραίτητη για την πιο αποτελεσματική καταπολέμηση της βίας.

Η βία μέσα στην οικογένεια υπάρχει σε όλες τις χώρες και σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Το γεγονός αυτό αποτελεί την πιο απτή απόδειξη της ανισορροπίας δυνάμεων στη σχέση μεταξύ ανδρών και γυναικών.

Πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι το 98 % των θυμάτων βίας μέσα στην οικογένεια είναι γυναίκες και ότι μία γυναίκα στις πέντε έχει κακοποιηθεί από το σύζυγο ή το σύντροφό της τουλάχιστον μία φορά στη ζωή της.

Παρ' όλ' αυτά η δίωξη των ανδρών στους οποίους αποδίδεται η κακοποίηση εξακολουθεί να αποτελεί εξαίρεση και όχι κανόνα. Μόνον ένα, περίπου, στα 20 επεισόδια βίας μέσα στην οικογένεια καταγγέλλεται στην αστυνομία, παρά το ότι η βία αυτή αποτελεί κακούργημα και τιμωρείται από το νόμο.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει διατυπώσει πολλά μηνύματα απευθυνόμενα στις διάφορες ομάδες στόχους.

1995

Καθιέρωση της πλατφόρμας δράσης κατά την τέταρτη παγκόσμια διάσκεψη για τις γυναίκες, που έγινε στο Πεκίνο

1997

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκινά την πρωτοβουλία Daphne με προϋπολογισμό 3 εκατ. ευρώ

Τα μηνύματα που απευθύνονται

- Η βία μέσα στην οικογένεια είναι έγκλημα
- Η βία μέσα στην οικογένεια καταστρέφει και τη δική σας ζωή και τη ζωή του θύματός σας
- Υπάρχει βοήθεια εάν θέλετε να θέσετε τέλος στη βίαιη συμπεριφορά σας

Στους
άνδρες
που
ασκούν βία

Στις γυναίκες
θύματα βίας

- Σπάστε τον τοίχο της σιωπής, μιλήστε για τη βία μέσα στην οικογένεια!
- Μην ανέχεστε τη βία!
- Υπάρχει βοήθεια, αναζητήστε την!

- Βοηθήστε τις γυναίκες θύματα βίας να σπάσουν τη σιωπή
- Βοηθήστε τις να πάψουν να είναι θύματα

Στους μάρτυρες
επεισοδίων βίας
μέσα στην
οικογένεια

Στο πολιτικό επίπεδο

Κατά τη διάρκεια της τελευταίας οκταετίας σημειώθηκε μεγάλη πρόοδος στο θέμα της καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών.

Το 1993, η παγκόσμια διάσκεψη για τα ανθρώπινα δικαιώματα που πραγματοποιήθηκε στη Βιέννη έκανε ένα μεγάλο βήμα αναγνωρίζοντας οριστικά τα δικαιώματα των γυναικών ως θεμελιώδη δικαιώματα.

Δύο χρόνια αργότερα, η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για τις γυναίκες στο Πεκίνο καθιέρωσε μια πλατφόρμα δράσης, η οποία περιέλαβε τη δήλωση ότι «η βία κατά των γυναικών αποτελεί φραγμό στην επίτευξη των στόχων της ισότητας, της ανάπτυξης και της ειρήνης».

Στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το θέμα της βίας εις βάρος των γυναικών εθίγη για πρώτη φορά στο πλαίσιο της ανακοίνωσης του 1996 σχετικά με τη σωματεμπορία γυναικών, μετά την οποία ξεκίνησε η πρωτοβουλία Daphne το 1997. Το ίδιο έτος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο παρότρυνε την Επιτροπή να ξεκινήσει μια εκστρατεία για να προωθηθεί η μηδενική ανοχή της κακοποίησης των γυναικών.

Οι διασκέψεις διεθνών εμπειρογνομόνων που έγιναν στην Κολονία και τη Βιέννη τον Δεκέμβριο του 1998 και τον Μάρτιο του 1999 αντίστοιχα πρότειναν ένα σύνολο 62 προτύπων και συστάσεων για το πώς θα καταπολεμηθεί η κακοποίηση των γυναικών από τους άνδρες. Αδιαμφισβήτητα αυτές οι παραγωγικές διασκέψεις επηρέασαν την πολιτική της ΕΕ στον τομέα αυτό. Μια τρίτη διάσκεψη με θέμα τη βία κατά των γυναικών έγινε τον Νοέμβριο υπό τη φινλανδική προεδρία. Η εκστρατεία θα ολοκληρωθεί με διάσκεψη που θα διοργανωθεί σε συνεργασία με την πορτογαλική προεδρία, τον Μάιο του 2000.

1997

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαιτεί μια εκστρατεία μηδενικής ανοχής της κακοποίησης των γυναικών

1997

Το Ευρωπαϊκό Γυναικείο Λόμπι δημιουργεί το Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής και Δράσης για την Κακοποίηση των Γυναικών και το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο του για την Κακοποίηση των Γυναικών

Αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών ήταν νέες νομοθετικές προτάσεις και περαιτέρω πρωτοβουλίες σε εθνικό επίπεδο, όπως η υιοθέτηση των εθνικών σχεδίων δράσης και η βελτίωση των συνθηκών των γυναικείων καταφυγίων σε πολλά κράτη μέλη. Οι ακόλουθες αρχές εντοπίστηκαν ως κοινά στοιχεία που θα υποστηρίξουν το μελλοντικό έργο στον τομέα αυτό:

- Η βία μέσα στην οικογένεια δεν θεωρείται πλέον ιδιωτικό θέμα. Υπάρχει αυξανόμενη ενημέρωση που συχνά επαναλαμβάνεται συστηματικά για κάποιο χρονικό διάστημα
- Ενώ στο παρελθόν ήταν αποδεκτό ότι οι γυναίκες έπρεπε να επιρρίπτουν τις ευθύνες στον εαυτό τους εάν τις έδερναν ή τις βίαζαν, σήμερα η προσοχή μετατοπίζεται προς το δράστη
- Πρέπει να αυξηθεί η προστασία των θυμάτων και των μαρτύρων της κακοποίησης
- Οι μετανάστριες είναι εξαιρετικά ευπρόσβλητες και χρειάζονται κατάλληλη προστασία
- Περαιτέρω έρευνες πρέπει να διεξαχθούν για να αποκαλυφθεί η έκταση της βίας μέσα στην οικογένεια και το κοινωνικοοικονομικό της κόστος

Η ευρωπαϊκή εκστρατεία κατά της βίας μέσα στην οικογένεια —η οποία επιβλέπεται από πέντε διαδοχικές ευρωπαϊκές προεδρίες, του Ηνωμένου Βασιλείου, της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Πορτογαλίας— θα διαρκέσει έως τον Μάιο του 2000.

Τον Ιανουάριο 2000 ένα νέο τετραετές πρόγραμμα Daphne θα ξεκινήσει με στόχο την καταπολέμηση της κακοποίησης των γυναικών και των παιδιών, το οποίο θα προσφέρει οικονομική υποστήριξη στις ΜΚΟ ύψους 20 εκατ. ευρώ.

**Ιούνιος
1998**

Η βρετανική προεδρία της ΕΕ πραγματοποιεί μια προπαρασκευαστική συνεδρίαση για την εκστρατεία

Η μελέτη του Συμβουλίου της Ευρώπης εξακριβώνει τη νομική κατάσταση σε 29 χώρες

Ιούνιος 1998

Δεκέμβριος 1998

Η ΕΕ διοργανώνει μια συνεδρίαση εμπειρογνομόνων στη Βιέννη υπό την αυστριακή προεδρία — Ψηφίστηκαν 52 πρότυπα και συστάσεις

Ιανουάριος 1999

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ξεκινά την ευρωπαϊκή εκστρατεία κατά της κακοποίησης μέσα στην οικογένεια, προϋπολογισμού ± 4 εκατ. ευρώ

Επιτεύγματα των ομάδων που δραστηριοποιούνται υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Εδώ και περισσότερα από 20 χρόνια οι μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) για τις γυναίκες οργανώνουν εκστρατείες για να φέρουν στο φως την κακοποίηση των γυναικών μέσα στην οικογένεια.

Και το πέτυχαν.

Η ευρωπαϊκή εκστρατεία κατά της βίας μέσα στην οικογένεια δεν θα είχε υλοποιηθεί χωρίς το πρωτοποριακό τους έργο.

**Ωστόσο, οι εκστρατείες των ΜΚΟ δεν
αφορούσαν μόνο το σπάσιμο της σιωπής.**

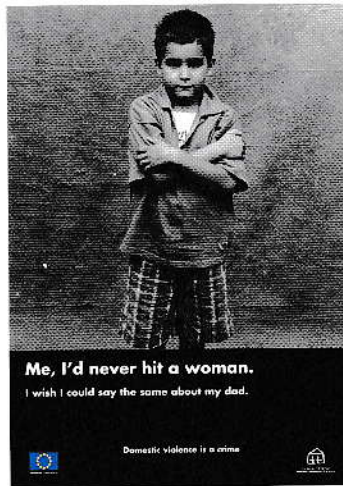
Οι ΜΚΟ ενεργούν για να εκδοθεί μια νέα νομοθεσία στα κράτη μέλη ώστε να διώκονται οι άρρενες δράστες και για να πειστούν οι κυβερνήσεις να υιοθετήσουν πολιτικές που να προσφέρουν μεγαλύτερη προστασία στις γυναίκες θύματα.

Διεθνής Ημέρα της Γυναίκας —
Καμπάνια λευκής κορδέλας η οποία
εγκαινιάστηκε από την επίτροπο κ.
Anita Gradin στο Ευρωπαϊκό
Κοινοβούλιο

8 Μαρτίου 1999

**28
Μαρτίου
1999**

Η γερμανική προεδρία της ΕΕ
διοργανώνει συνέδριο στην Κολογία
— Υιοθετήθηκαν δέκα επιπλέον
συστάσεις

Το Ευρωπαϊκό Γυναικείο Λόμπι (EWL) ίδρυσε ένα Ευρωπαϊκό Κέντρο Πολιτικής και Δράσης για την Κακοποίηση των Γυναικών και διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στο συντονισμό της εθνικής και διεθνούς δράσης στον τομέα αυτό.

Σημαντικές πρόοδοι έχουν επιτευχθεί στην Αυστρία και τη Φινλανδία, όπου ο νόμος προβλέπει να απομακρύνονται οι άρρενες δράστες από το σπίτι.

Στη Σουηδία, οι εκστρατεύοντες κατάφεραν να καθιερώσουν τη βία μέσα στην οικογένεια ως μια σοβαρή αξιόποινη πράξη.

Σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σημειώνεται πρόοδος για να ληφθεί περισσότερο υπόψη στις διαδικασίες χάραξης πολιτικής και έκδοσης νομοθεσίας η βία μέσα στην οικογένεια.

Αν και πολλά πρέπει ακόμα να γίνουν, το γεγονός ότι το θέμα συζητείται από το Συμβούλιο των Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε συνεδριάσεις των υπουργών δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων των κρατών μελών αποτελεί απόδειξη της προόδου που έχει επιτευχθεί εκ των κάτω προς τα πάνω.

**Μάρτιος
1999**

Το Ευρωπαϊκό Γυναικείο Λόμπι (EWL) παρουσιάζει τα πρώτα αποτελέσματα της έρευνάς του σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία για τη βία μέσα στην οικογένεια

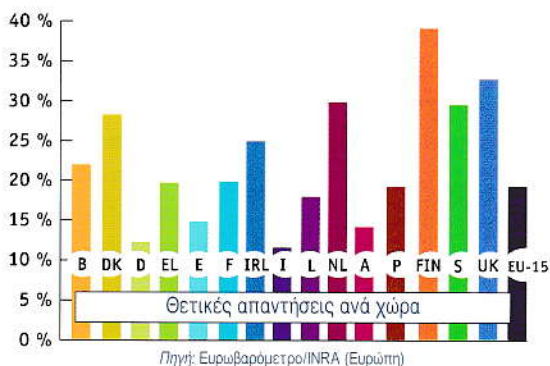
Ιούνιος 1999

Οι υπουργοί δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων των κρατών μελών της ΕΕ εξετάζουν το θέμα της βίας μέσα στην οικογένεια

Η έρευνα του Ευρωβαρόμετρου

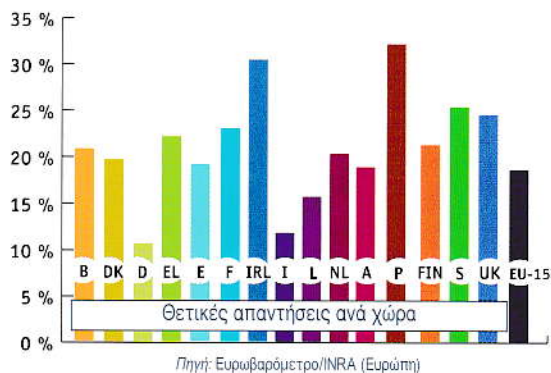
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 1

Γνωρίζετε μια στενή φίλη ή συγγενή που να έχει κακοποιηθεί από τον άνδρα ή το σύντροφό της;

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 2

Γνωρίζετε γειτόνισσα που να έχει κακοποιηθεί από τον άνδρα ή το σύντροφό της;

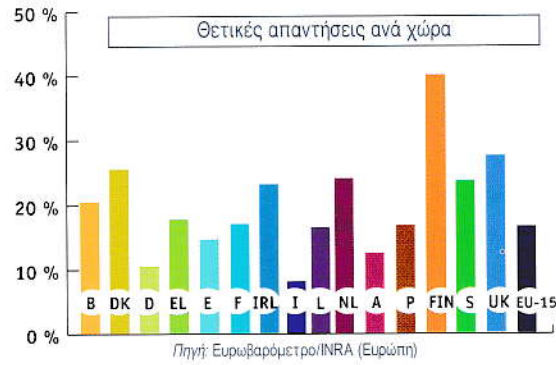

Ιούλιος
1999

Έρευνα του Ευρωβαρόμετρου σχετικά με τις στάσεις των Ευρωπαίων απέναντι στη βία μέσα στην οικογένεια

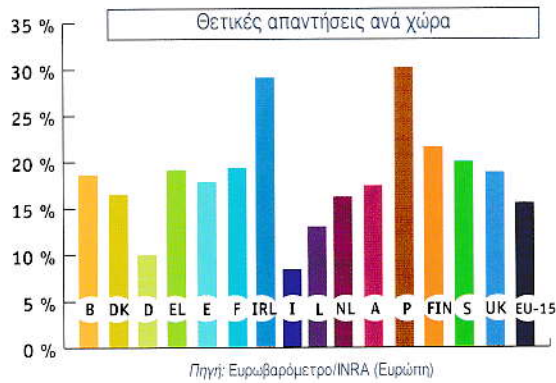
ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 3

Έχετε έναν στενό φίλο ή συγγενή που να έχει συμπεριφερθεί βίαια στη γυναίκα ή τη συντρόφισσά του;

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 4

Έχετε γείτονα που να έχει συμπεριφερθεί βίαια στη γυναίκα ή τη συντρόφισσά του;

**Νοέμβριος
1999**

Διάσκεψη για τη βία μέσα στην οικογένεια η οποία διοργανώνεται από τη φινλανδική προεδρία της ΕΕ

ΓΡΑΦΙΚΗ ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ 5

Τι ενέργειες πρέπει να γίνουν για να καταπολεμηθεί η κακοποίηση των γυναικών μέσα στην οικογένεια;

Ποσοστό των συμφωνούντων	
Καταδίκη των δραστών από ποινικό δικαστήριο	95 %
Οι νέοι πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με τον αμοιβαίο σεβασμό	91 %
Οι υφιστάμενοι νόμοι πρέπει να εφαρμόζονται πιο αυστηρά	91 %
Πρέπει να δημιουργηθούν δωρεάν τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας	89 %
Πρέπει να εκδοθεί αυστηρότερη νομοθεσία	86 %
Πρέπει να διανέμονται περισσότερα ενημερωτικά φυλλάδια	86 %
Πρέπει να εκδοθούν νέοι νόμοι που να απαγορεύουν τη διάκριση εις βάρος των γυναικών	85 %
Πρέπει να διοργανώνονται περισσότερες εκστρατείες ενημέρωσης του κοινού	84 %
Πρέπει να διανέμονται προσωπικές κάρτες με τηλεφωνικούς αριθμούς έκτακτης ανάγκης	81 %
Οι αστυνομικοί πρέπει να εκπαιδεύονται σχετικά με τα δικαιώματα των γυναικών	78 %
Οι ένοχοι πρέπει να επαναφέρονται στον ίδιο δρόμο	65 %

Πηγή: Ευρωβαρόμετρο/INRA (Ευρώπη)

Ιανουάριος 2000

Ξεκίνημα του τετραετούς προγράμματος Daphne, με προϋπολογισμό ύψους 20 εκατ. ευρώ για να υποστηριχτούν οι δραστηριότητες των ΜΚΟ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε να διεξαχθεί μια έρευνα σχετικά με τις στάσεις έναντι της βίας μέσα στην οικογένεια ως μέρος της δημοσκόπησης του Ευρωβαρόμετρου.

Διενεργήθηκαν περίπου 16 000 συνεντεύξεις στα 15 κράτη μέλη, σε άτομα ηλικίας άνω των 15 ετών, μεταξύ της 12ης Μαρτίου και της 4ης Μαΐου 1999.

Η μεγάλη πλειονότητα των Ευρωπαίων που απάντησαν στην έρευνα είπε ότι ήταν ενήμερη ότι το πρόβλημα της βίας μέσα στην οικογένεια υπήρχε και ότι είναι διαδεδομένο.

Ωστόσο, οι περισσότεροι άνθρωποι που ρωτήθηκαν είπαν ότι συνειδητοποίησαν τη βία μέσα στην οικογένεια μόνο από τα μέσα ενημέρωσης. Φαίνεται ότι το θέμα ελάχιστα συζητείται μεταξύ φίλων και οικογένειας.

«Τα αποτελέσματα φανερώνουν ότι υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω ενέργειες και αύξηση της ενημέρωσης», είπε η Anita Gradin, η ευρωπαϊκή επίτροπος για τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις, όταν δημοσιεύτηκε η έρευνα τον Ιούλιο του 1999. «Το γεγονός ότι η πλειονότητα των ατόμων έμαθε για το πρόβλημα αυτό από τα μέσα ενημέρωσης, και ότι σπάνια φαίνεται να συζητείται μεταξύ φίλων και οικογένειας, φανερώνει κατά τη γνώμη μου ότι το πρόβλημα καλύπτεται από ορισμένα ταμπού.»

Η δημοσκόπηση αποκάλυψε ότι μόνο το 4 % των ατόμων δεν έχει ακούσει ποτέ για την κακοποίηση μέσα στην οικογένεια ως σημαντικό θέμα.

Το 94 % των Ευρωπαίων που έδωσαν συνέντευξη είπε ότι βρίσκει απαράδεκτη τη βία εις βάρος των γυναικών μέσα στην οικογένεια σε όλες τις περιπτώσεις.

Τα δύο τρίτα σχεδόν των ερωτώμενων θεώρησαν ότι η βία μέσα στην οικογένεια πρέπει να αντιμετωπίζεται ως έγκλημα και να τιμωρείται από το νόμο.

Σχεδόν το 90 % των ατόμων πιστεύει ότι η ΕΕ πρέπει να εμπλακεί στην καταπολέμηση της βίας εις βάρος των γυναικών μέσα στην οικογένεια.

Αυτά τα αποτελέσματα του Ευρωβαρόμετρου υποστηρίζουν την ορθότητα της ευρωπαϊκής εκστρατείας ενημέρωσης για τη βία εις βάρος των γυναικών.

**Μάιος
2000**

Τελική διάσκεψη για την εκστρατεία, υπό την πορτογαλική προεδρία της ΕΕ

Διευθύνσεις

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Τομέας Πληροφόρησης Γυναικών
Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Rue de la Loi 200
B-1049 Bruxelles
Φαξ (32-2) 299 38 91
E-mail: infofemmes@cec.eu.int

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
Επιτροπή για τα δικαιώματα της γυναίκας
Kirchberg
L-2929 Luxembourg
Φαξ (352) 4300-27708 (Λουξεμβούργο)
(32-2) 284 49 45 (Βρυξέλλες)
(33) 388 17 90 69 (Στρασβούργο)
E-mail: DG2-femm@europarl.int

Στα κράτη μέλη

Ελλάδα
Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Βασιλίσσης Σοφίας 2
GR-10674 Αθήνα
Τηλ. (30-1) 725 10 00
Φαξ (30-1) 724 46 20

Αντιπροσωπεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
Λεωφόρος Αμαλίας 8
GR-10557 Αθήνα
Τηλ (30-1) 331 15 41
Φαξ (30-1) 331 15 40

Το περιεχόμενο της έκδοσης αυτής δεν εκφράζει την άποψη ή τη θέση της Επιτροπής.

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το Internet μέσω του εξυπηρετητή Europa (<http://europa.eu.int>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2000

ISBN 92-828-8118-0

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2000

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

Φωτογραφία: Herman BERTIAUX.

ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

L-2985 Luxembourg

ISBN 92-828-8118-0

9 789282 881187 >